

Sygn. akt V U 434/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 czerwca 2016 r.

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Mirosława Molenda-Migdalewicz

Protokolant: star. sekr. sądowy Katarzyna Awsiukiewicz

po rozpoznaniu w dniu 17 czerwca 2016 r. w Legnicy

sprawy z wniosku S. W.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

o wysokość emerytury

na skutek odwołania S. W.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

z dnia 15 stycznia 2015 r.

znak (...)

I. **zmienia decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. z dnia 15 stycznia 2015 r. znak (...) w ten sposób, że przyznaje wnioskodawcy S. W. prawo do ustalenia wysokości emerytury na podstawie art. 55 w związku z art. 26 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych,**

II. **stwierdza, iż organ rentowy ponosi odpowiedzialność za opóźnienie w ustaleniu wysokości świadczenia wnioskodawcy.**

Sygn. akt **VU 434/16**

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 15 stycznia 2015 r., znak (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. odmówił wnioskodawcy S. W. prawa do emerytury obliczonej zgodnie z art. 55 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, wskazując w uzasadnieniu, że wystąpił on z wnioskiem o przyznanie emerytury przed dniem 31 grudnia 2008 r. i pobiera emeryturę, zatem nie ma prawa do świadczenia według zreformowanych zasad.

Odwołanie od powyższej decyzji wniósł S. W. domagając się przeliczenia jego emerytury według nowych zasad.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, argumentując, iż skoro wnioskodawca już pobiera od dnia 1 września 2012 r. emeryturę obliczoną na podstawie art. 53 ustawy emerytalnej, to nie ma podstaw do przyznania emerytury i jej wyliczenia w oparciu o art. 55 w.w. ustawy.

Wyrokiem z dnia 6 lipca 2015 r. Sąd Okręgowy w Legnicy zmienił decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. z dnia 15 stycznia 2015 r. znak (...) w ten sposób, że przyznał wnioskodawcy S. W. prawo do ustalenia wysokości emerytury na podstawie art. 55 w związku z art. 26 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz stwierdził, iż organ rentowy ponosi odpowiedzialność za opóźnienie w ustaleniu wysokości świadczenia wnioskodawcy.

Uzasadniając powyższe rozstrzygnięcie Sąd I instancji wskazał, że wnioskodawca spełnił wszystkie sporne warunki uprawniające go do pobierania emerytury obliczonej na tzw. nowych zasadach, gdyż kontynuował zatrudnienie już po uzyskaniu prawa do emerytury i po ukończeniu 65 roku życia, a ponadto wystąpił z wnioskiem o emeryturę powszechną po dacie wskazanej w powołanym wyżej przepisie tj. po 31.12.2008 r. Jednocześnie Sąd ten zaznaczył, że ostatnim warunkiem przeliczenia emerytury – przy zastosowaniu zasad określonych w art. 55 w zw. z art. 26 ustawy emerytalnej jest konieczność oceny, czy emerytura obliczona na podstawie tych przepisów byłaby wyższa od emerytury dotychczas obliczonej na podstawie art. 53 tej ustawy. Wskazując, że zapadły w sprawie wyrok rozstrzygnął jedynie o samym prawie wnioskodawcy do przeliczenia jego emerytury na zasadzie art. 55 w zw. z art. 26 ustawy emerytalnej, Sąd Okręgowy podał, że o możliwości wypłaty świadczenia obliczonego na nowych warunkach, rozstrzygnie ostatecznie organ rentowy, wydając decyzję w wykonaniu zapadłego wyroku, dokonując porównania wyników stosownych obliczeń świadczenia na nowych i starych zasadach.

Na skutek apelacji organu rentowego, od powyższego wyroku, Sąd Apelacyjny we Wrocławiu w sprawie o sygn. akt III AUa 1683/15 wyrokiem z dnia 22 marca 2016r., uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania sądowi pierwszej instancji. W uzasadnieniu orzeczenia Sąd Apelacyjny, dzieląc generalnie wykładnię art. 55 ustawy emerytalnej zaprezentowaną w uzasadnieniu uchylonego wyroku, uznał, że w sprawie nastąpiło nierozpoznanie istoty sprawy, poprzez niewyjaśnienie i pozostawienie poza oceną okoliczności faktycznych, które stanowiły przesłanki zastosowania art. 55 ustawy emerytalnej. Za pominiętą przy ocenie sprawy przesłankę Sąd Odwoławczy wskazał warunek, zgodnie z którym przeliczenie świadczenia w oparciu o art. 26 jest możliwe, jeśli w jego wyniku będzie ono wyższe niż emerytura obliczona na podstawie art. 53 ustawy emerytalnej.

W związku z powyższym Sąd Odwoławczy zlecił Sądowi I instancji przy ponownym rozpoznaniu sprawy uzupełnienie postępowania dowodowego poprzez zlecenie organowi rentowemu hipotetycznego wyliczenia świadczenia wnioskodawcy według reguł określonych w art. 26 i porównanie jego wysokości z wysokością przyznanego świadczenia. W oparciu o tak uzupełnione ustalenia Sąd Odwoławczy polecił dokonanie następnie oceny dopuszczalności zastosowania żądanego przez wnioskodawcę przeliczenia.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca S. W., urodzony w dniu (...), 60 lat ukończył z dniem (...), a 65 lat z dniem (...)

Od dnia 22 listopada 1994 r. wnioskodawca uprawniony był do emerytury wcześniejszej.

Dnia 20 lipca 2007 r. wnioskodawca złożył wniosek o przyznanie prawa do emerytury w związku z pracą w warunkach szczególnych.

Decyzją z dnia 14 września 2007 r., znak (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. przyznał wnioskodawcy prawo do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym (...) od osiągnięcia wieku emerytalnego.

Dnia 6 września 2012 r. wnioskodawca, w związku z ukończeniem powszechnego wieku emerytalnego, złożył ponownie wniosek o przyznanie emerytury, domagając się ustalenia podstawy wymiaru świadczenia według najkorzystniejszego wariantu.

Decyzją z dnia 17 września 2012 r., znak (...), organ rentowy przyznał wnioskodawcy emeryturę w oparciu o art. 27 ustawy emerytalnej od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek. Wysokość emerytury, obliczona w oparciu o art. 53

ustawy emerytalnej na kwotę 2316,82 zł. Wypłatę wcześniej przyznanego świadczenia emerytalnego wstrzymano, z uwagi na to, że nowe świadczenie było korzystniejsze.

Kolejnymi decyzjami organ rentowy przeliczał wysokość przyznanej mu emerytury, uwzględniając kolejne okresy składkowe, wobec pozostawania ubezpieczonego w zatrudnieniu.

/okoliczności bezsporne/

W dniu 16 grudnia 2014 r. wnioskodawca złożył wniosek o przyznanie prawa do emerytury według najkorzystniejszego wariantu, domagając się obliczenia wysokości świadczenia według nowych zasad.

Rozpoznając powyższy wniosek organ rentowy wydał decyzję odmowną, zaskarżoną odwołaniem w niniejszej sprawie.

Dowody: akta ubezpieczeniowe tom V: wniosek - k. 1-4, decyzja – k. 16.

Wnioskodawca po osiągnięciu wieku ustawowego 60 jak i 65 lat kontynuował zatrudnienie. W szczególności w okresie od 1 listopada 2011 r. do końca stycznia 2013 r. wnioskodawca był zatrudniony w Spółdzielni Usługowej (...) w L.. W chwili złożenia wniosku z dnia 16 grudnia 2014 r. wnioskodawca nadal pozostawał w zatrudnieniu.

Dowody: akta ubezpieczeniowe tom IV: zaświadczenie – k. 26; tom V: karta przebiegu zatrudnienia – k. 14-15.

Na zarządzenie Przewodniczącego z dnia 27 kwietnia 2016 r., Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. dokonał hipotetycznego obliczenia wysokości emerytury wnioskodawcy w oparciu o art. 55 w zw. z art. 26 ustawy emerytalnej. Wysokość świadczenia obliczonego w ten sposób wynosi 3117,17 zł brutto, przy uwzględnieniu kwoty składek zaewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego w wysokości 52880,83 zł, kwoty zwaloryzowanego kapitału początkowe w wysokości 607335,78 zł oraz średniego dalszego trwania życia w wymiarze 211,80 m-cy.

Dowód : pismo ZUS z dnia 10 maja 2016 r. – k. 47.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie wnioskodawcy zasługiwało na uwzględnienie.

Jak wynika z art. 55 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. 2004 r., nr 39, poz. 353 ze zm.), ubezpieczonemu spełniającemu warunki do uzyskania emerytury na podstawie art. 27, który kontynuował ubezpieczenia emerytalne i rentowe po osiągnięciu przewidzianego w tym przepisie wieku emerytalnego i wystąpił z wnioskiem o przyznanie emerytury po dniu 31 grudnia 2008 r., może być obliczona emerytura na podstawie art. 26 (emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia ustalonej w sposób określony w art. 25 przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę danego ubezpieczonego, z uwzględnieniem ust. 5 i art. 183), jeżeli jest wyższa od obliczonej zgodnie z art. 53 ustawy emerytalnej.

Stosownie o treści art. 27 ust. 1 ustawy emerytalnej, ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r. przysługuje emerytura, jeżeli osiągnęli wiek emerytalny określony w ust. 2 albo 3 (wiek emerytalny dla mężczyzn urodzonych w okresie do dnia 31 grudnia 1947r. wynosi co najmniej 65 lat) oraz mają okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 25 lat dla mężczyzn, z zastrzeżeniem art. 27a, który nie znajduje zastosowania w stosunku do wnioskodawcy.

Odnosząc się do oceny zasadności zaskarżonej decyzji należy wskazać, iż na gruncie niniejszej sprawy bezspornym było, że w dniu(...) S. W. osiągnął powszechny wiek emerytalny 65 lat, a ponadto legitymował się stażem pracy w wymiarze ponad 25 lat. Organ rentowy nie kwestionował też faktu, że wnioskodawca kontynuował ubezpieczenie społeczne po przyznaniu emerytury oraz po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego. Ponadto pierwszy

wniosek o emeryturę powszechną S. W. złożył we wrześniu 2012 r. i od tego czasu ma przyznane i pobiera to świadczenie.

W rozpoznawanej sprawie spór sprowadza się wyłącznie do wykładni przepisu art. 55 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, który w ocenie wnioskodawcy powinien znajdować wobec niego zastosowanie. Organ rentowy podnosił natomiast, że możliwość zastosowania w.w. przepisu względem wnioskodawcy jest wyłączona, powołując się w uzasadnieniu skarżonej decyzji, że wnioskodawca pierwszy wniosek o emeryturę złożył przed dniem 31 grudnia 2008 r. Następnie w odpowiedzi na odwołanie organ rentowy uznał, że przeszkodą ku temu jest przyznanie i pobieranie przez wnioskodawcę emerytury powszechnej od dnia 1 września 2012 r. obliczonej na podstawie art. 53 ustawy emerytalnej.

Analizując ustalony w sprawie stan faktyczny pod kątem regulacji prawnej zawartej w art. 55 ustawy emerytalnej, Sąd doszedł do przekonania, iż argumentacja organu rentowego jest nietrafna, a wnioskodawca spełnia przesłanki do przeliczenia jego świadczenia zgodnie z jego żądaniem.

Przedmiotem rozpoznania w niniejszej sprawie jest wniosek o przeliczenie świadczenia emerytalnego po ukończeniu powszechnego wieku emerytalnego, do którego prawo wnioskodawca nabył w 2012 r., nie zaś o przyznanie prawa do emerytury, o której mowa w art. 55 ustawy emerytalnej. Należy bowiem zwrócić uwagę na fakt, iż z chwilą złożenia wniosku z dnia 16 grudnia 2014 r. wnioskodawca nie nabył nowego rodzaju świadczenia, a posiadał uprawnienie do przeliczenia wysokości tego świadczenia (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 września 2014 r., I UK 27/14).

Z kolei wobec uchwały Sądu Najwyższego z dnia 4 lipca 2013 r. w sprawie II UZP 4/13 oraz wyroku z dnia 19 marca 2014 r. I UK 345/13 (Lex nr 1455228) - bezsporne jest, że dla niektórych osób urodzonych przed 1 stycznia 1949 r. istnieje możliwość obliczenia emerytury według kapitałowych zasad określonych w art. 25 i 26 ustawy emerytalnej. Sąd Najwyższy przyjął, że ubezpieczony urodzony przed dniem 31 grudnia 1948 r., który po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego kontynuował ubezpieczenie i wystąpił o emeryturę po dniu 31 grudnia 2008 r., ma prawo do jej wyliczenia na podstawie art. 26 w związku z art. 55 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, niezależnie od tego czy wcześniej złożył wniosek o emeryturę w niższym wieku emerytalnym lub o emeryturę wcześniejszą. Stanowisko wyrażone w przywołanej uchwale, które Sąd Okręgowy w całości podziela, przyjęte zostało też w innych wyrokach Sądu Najwyższego: z dnia 10 lipca 2013 r., II UK 424/12, z dnia 7 listopada 2013 r., II UK 143/12 oraz z dnia 9 września 2013 r., II UK 23/13 (LEX nr 1375193). Także z literalnego brzmienia tego przepisu nie wynika, aby wniosek o emeryturę w powszechnym wieku musiał być pierwszym wnioskiem o świadczenie.

Odnosnie zaś przesłanki „kontynuowania zatrudnienia” w rozumieniu art. 55 ustawy emerytalnej przypomnieć należy, że do 30 czerwca 2000 r. ustawa emerytalna nie wymagała dla przyznania prawa do emerytury rozwiązania stosunku pracy. Powyższe uległo zmianie po wejściu w życie art. 103 ust. 2a ustawy, który został dodany przez art. 2 ustawy z dnia 21 stycznia 2000 r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. Nr 9, poz. 118), a który stanowił, że prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego.

Innymi słowy, sformułowanie "kontynuował ubezpieczenie" użyte w art. 55 ustawy emerytalnej, w istocie oznacza "nie rozwiązał stosunku pracy", niezależnie od tego czy wystąpił o przyznanie emerytury (wcześniejszej lub w niższym wieku emerytalnym).

Podkreślić należy również, iż art. 55 ustawy emerytalnej nie wymaga, aby zatrudnienie było kontynuowane przez ustawowo określony okres, zatem wystarczy, że trwało ono po ukończeniu 65 lat życia. Tak zaś niewątpliwie było w przypadku wnioskodawcy.

Należy wskazać, że takie samo stanowisko odnośnie rozumienia dwóch wyżej omówionych przesłanek przeliczenia emerytury z art. 55 ustawy emerytalnej zostało podzielone przez Sąd Odwoławczy w uzasadnieniu wyroku tego Sądu opisanym na wstępie.

Ponadto po uzupełnieniu postępowania dowodowego w zakresie wskazanym przez Sąd Apelacyjny we Wrocławiu niewątpliwym okazało się spełnienie przez wnioskodawcę także ostatniego warunku przeliczenia emerytury przy zastosowaniu zasad określonych w art. 55 w zw. z art. 26 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2009r. nr 153, poz. 1227 z późniejszymi zmianami). Mianowicie, emerytura wnioskodawcy wyliczona w oparciu o art. 26 jest znacznie wyższa, niż emerytura liczona na podstawie art. 53 ustawy emerytalnej. Z niekwestionowanego przez odwołującego hipotetycznego wyliczenia wysokości świadczenia emerytalnego na tzw. nowych zasadach wynika, że wynosi ono 3117,17 zł, zatem jest wyższe o 800,35 zł od świadczenia emerytalnego obliczonego na starych zasadach (art.. 53 w.w. ustawy), które organ rentowy wyliczył w decyzji z dnia 17 września 2012 r. na kwotę 2316,82zł.

Reasumując Sąd – kierując się treścią art. 477¹⁴ § 2 kodeksu postępowania cywilnego zmienił zaskarżoną decyzję, orzekając jak w pkt. I wyroku.

W pkt. II wyroku sąd orzekł o odpowiedzialności organu rentowego za opóźnienie w ustaleniu wysokości świadczenia wnioskodawcy .

Zgodnie z zapisem art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z dnia 10 listopada 1998r., Nr 137, poz.887 z późniejszymi zmianami) - jeżeli Zakład – w terminach przewidzianych w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń pieniężnych z ubezpieczenia społecznego - nie ustalił prawa do świadczenia lub nie wypłacił tego świadczenia , jest obowiązany do wypłaty odsetek od tego świadczenia w wysokości odsetek ustawowych określonych przepisami prawa cywilnego . Nie dotyczy to przypadku, gdy opóźnienie w przyznaniu lub wypłaceniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które Zakład nie ponosi odpowiedzialności .

Istotnym dla rozstrzygnięcia rozpoznawanej sprawy jest zatem ustalenie, czy Zakład Ubezpieczeń Społecznych przekroczył termin do ustalenia emerytury w prawidłowej wysokości. Termin ten w niniejszej sprawie wynosił 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji (art. 118 ust. 1a ustawy emerytalnej).

Kierując się w.w. przepisami oraz uwzględniając wcześniejsze rozważania, Sąd uznał, że ustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji możliwe było w toku postępowania przed organem rentowym. Spór w zakresie interpretacji przepisów nie zwalnia organu rentowego z odpowiedzialności za opóźnienie w ustaleniu prawa do świadczenia emerytalnego wnioskodawcy, zwłaszcza że szerokie orzecznictwo w tym zakresie jest w zasadzie jednolite, a przyjęta przez ZUS interpretacja art. 55 ustawy emerytalnej jest z nim sprzeczna i nie uzasadniona. Błędna interpretacja przepisów nie stanowi podstawy do zwolnienie organu rentowego z odpowiedzialności za opóźnienie w wydaniu prawidłowej decyzji.

W konsekwencji Sąd orzekł jak w pkt. II wyroku.